

Vragen aan de DWK- directeur

Voor de jaarvergadering van 7 oktober nodigde de sectie VDL van de Unie (vakorganisatie BVE en voortgezet onderwijs) DWK-directeur Janneke Hoekstra uit. Zij kreeg vooraf en ter plekke vragen voorgelegd, over de toekomst van het groene onderwijs.

► *DWK-directeur Janneke Hoekstra tijdens haar betoog bij de jaarvergadering van de Sectie VDL Unie Beroepsonderwijs*

Directeur en verandermanager Directie Wetenschap en Kennisoverdracht van het Ministerie van LNV Hoekstra houdt haar inleiding voor een stuk of 25 toehoorders, waaronder leden van de Verenigde Docenten bij Land- en Tuinbouwonderwijs (VDL), schooldirecteuren en vertegenwoordigers van praktijkcentra. Ze vertelt meteen dat ze er staat om direct in te gaan op vragen en reacties van het gehoor, en niet om een eenzijdig verhaal af te steken. Dat laten de mannen en de enkele vrouw in de zaal zich geen twee keer zeggen... We noteren de meest belangwekkende uitspraken

en citeren uit Hoekstra's speech op papier - waaruit zij zelf op de bijeenkomst overigens nauwelijks letterlijk citeert.

Blijft het landbouwonderwijs bij LNV, en waarom?

Dat is voor Hoekstra geen issue. "Die vraag werd twintig jaar geleden ook al gesteld. LNV hecht aan groen onderwijs binnen het ministerie. Het kan als kenniscentrum fungeren. De korte lijnen zijn waardevol en moet je behouden, bijvoorbeeld tussen onderwijs en onderzoek. Ideeën uit de praktijk zouden meer tot nieuw praktijkonderzoek moeten leiden en andersom." →

FOTO'S: MARLEEN SCHEPERS

Heeft de maatschappij straks nog behoefte aan onderwijs met onderwerpen over voedsel, groen en duurzaamheid?

“De vraag stellen is het antwoord geven,” is Hoekstra’s reactie. De nadruk wordt door LNV gelegd op inhoudelijke thema’s die voor het ministerie van belang zijn in een duurzame en innovatieve samenleving, zoals voldoende, gevarieerd en veilig voedsel, groen als werkomgeving en recreatieomgeving. Voor het ministerie is het gewenst dat er voldoende aandacht en kennis is voor en over deze onderwerpen. Daarom zal het land- en tuinbouwonderwijs als verbreed groen onderwijs altijd op een of andere manier blijven bestaan. Verbreding omvat zowel de klassieke land- en tuinbouw als de zich profilerende recreatie, de verwerkende industrie met tal van nieuwe producten (health food), vormgeving van de leefomgeving (bloemist arrangeur, architect) en de handel en logistiek (dierenwinkel, tuincentrum, diertransport, veiling). Specifieke kennis van de omgang met levende producten - van bacterie tot bloem tot olifant - is een kenmerk van het groene domein dat altijd zal blijven.

Hoekstra: “De vraag aan het veld is: hoe verbinden we die LNV-thema’s en het onderwijs? Bijvoorbeeld hoe bevorder je het ondernemerschap en de creativiteit van leerlingen?”

Is over tien jaar de landbouw verdwenen naar het buitenland, samen met het groene onderwijs?

Dit onderwerp roept veel reacties op onder de aanwezigen. Allereerst

Hoekstra: “Ik kan niet in de toekomst kijken. De primaire sector in Nederland is een groot goed. Dat moeten we behouden, maar dan afgeslankt en veelvormiger dan nu. Het gaat erom of het groen onderwijs invulling kan geven aan maatschappelijke vraagstukken rond voedsel, groen en duurzaamheid. De primaire productie neemt af, maar is formidabel en heeft een aanjagende functie in de economie.

“Maar is een krimpende tak op de scholen.”

Hoekstra: “Daarom ook de extra aandacht en extra middelen van LNV. Plus,” - op een vraag uit de zaal - “het groen onderwijs profiteert daarnaast mee van algemene stimuleringsmaatregelen. Nederland kan zich niet permitteren geen onderwijs te geven voor deze sector. Het is een collectief probleem, daar moeten we ons collectief zorgen om maken.

“De expertise op de scholen taktelt af. Goede docenten verdwijnen naar elders.”

Hoekstra, met een glimlach: “Misschien is één opleiding voldoende?”

Geluiden uit de zaal: “Leerlingen reizen geen 200 kilometer voor hun mbo-opleiding!” En: “Hoe schud je het veld wakker?”

Hoekstra: “De werktitel is niet voor niets coöperatie. Misschien een belast woord, maar collectief met voorstellen komen is van belang.”

“Er gebeurt zoveel op de werkvloer door de voortdurende ontwikkelingen, ik heb geen tijd over om daarover na te denken.”

Hoekstra: “Geld is een middel. Je kunt echter niemand dwingen een opleiding voor de primaire sector te volgen. Maar je moet wel de gelegenheid bieden. Collectieve middelen zijn ook

voor dit soort zaken bestemd, bijvoorbeeld voor leren in de praktijk.”

Een aanwezige van PTC+ uit zijn zorgen over de versnippering van het budget voor praktijkleren en vraagt zich af of de scholen wel honderd procent ervan hieraan besteden.

Hoekstra: “De inzet van dit budget is ook een onderwerp waarover de aoc’s de koppen bij elkaar kunnen steken. Het budget is er, wij zijn ons bewust van het belang van praktijkleren.”

“Hoe zit het met de ongelijke salariering van docenten?”

“Daar kan ik niets aan doen. Dat ligt bij OCW. Waar wij extra middelen insteken zijn zaken die een verbinding hebben met de LNV-thema’s.

Welke taak is er in internationaal verband weggelegd voor het agrarisch mbo?

De internationale oriëntatie van een leerling, student, docent, school en bedrijf moet niet bijzonder zijn maar vanzelfsprekend. Het agrarisch mbo kan, mag en wil zich niet onttrekken aan deze internationale oriëntatie. Allereerst oriëntatie op Europa, maar ook op de verdere wereld. Overal waar internationale handel is - in groene producten, bijvoorbeeld Nederlandse bloemen of Zuid-Amerikaans rundvlees, of waar er internationale vraagstukken zijn, over bijvoorbeeld milieu of vogelhabitat - is LNV en zijn daarmee de scholen betrokken. Het middelbaar agrarisch onderwijs moet erop zijn gespist dat, afhankelijk van het niveau, de deelnemer in zijn dagelijkse werkzaamheden denkt aan de internationale consequenties. Voor de één zal dat heel beperkt zijn, door bij-

voorbeeld kennis van het bestaan van internationale regels. Voor de ander zal dit betekenen dat een derde taal wordt geleerd en dat hij of zij een deel van zijn tijd doorbrengt in het buitenland.

Hoekstra: "Het hek moet weg. Op de internationale markt, regelgeving, kennis en contacten moet het onderwijs inspelen. Maar het antwoord op die vraag is niet meer iets wat je van het ministerie moet verwachten. Veerman zegt: wij houden geen kippen. Daaraan zou hij kunnen toevoegen: wij geven geen les."

Op de opmerking van Van Engelen (AOC Friesland) dat de kwalificatiestructuur hen in het 'internationale' soms belemmert, zegt Hoekstra: "Ja, regels lopen soms achter de werkelijkheid aan."

Hebben aoc's elkaar te veel beconcurrereerd?

Hoekstra: "De aansluiting vmbo en mbo verloopt goed. Soms wordt er door concurrentie minder in gezamenlijkheid gedaan dan zou kunnen. Probleem: het korte termijn-denken van individuele scholen kan lange termijn-ontwikkelingen in de weg staan tussen onderwijsgeledingen in zijn geheel. Ontwikkel je, vorm die samenwerking! Uiteindelijk denk ik dat het aan het groene onderwijs zelf is of ze bij LNV willen blijven."

"U wilt samenwerking. Is het nodig dat dit als duidelijk item wordt opgevoerd?"

"Er is nog winst te behalen in de doorstroom van leerlingen. Problemen uit de praktijk komen lang niet altijd bij onderzoek terecht. Onderwijs wordt steeds meer in bedrijfsleven gegeven "Jammer, we zijn al veertig jaar met samenwerking bezig." Anderen: "Nou, de laatste tien jaar is het wel minder."

De DWK-directeur: "Zaken veranderen, formules uit het verleden gelden nu niet meer. Wél is het zaak de essentie ervan vast te houden. Recentelijk zijn zo'n zestig innovatievoorstellen op het gebied van kenniscirculatie en onderwijsvernieuwing positief beoordeeld. Het hiermee gemoeide budget is maximaal zeven miljoen euro. Zo draagt LNV bij aan de totstandkoming van verbindingen, naast iets organisatorisch als het samengaan van het Expertisecentrum en DWK voor een betere integratie en het beter benutten van beschikbare kennis in eigen beleid." ∞

Marleen Schepers